

Upphovsrättslagen

Upphovsrättslagen gäller författare, musiktonsättare, bildkonstnärer och fotografer. Men det här innebär att även du har upphovsrätt på bilder du tar - eller musik du gör. Det är viktigt att känna till vilka regler som gäller, både för det material som man själv lägger ut på nätet och för sådant som man vill använda därifrån.

Det här gäller för texter

Grundregeln är att man inte får kopiera någon annans texter och sprida det utan att först ha fått tillåtelse av den som har upphovsrätten. Man kan kopiera texter om man bara ska använda dem för eget bruk, och man får alltid citera texter om man anger källan, dvs anger vem som har skrivit texten eller i vilken tidning som den har varit publicerad. Man kan till exempel skriva "Enligt en artikel i Läkartidningen..." eller "Enligt en undersökning från Sifo..." Detta är ett bra sätt att ange varifrån man har fått uppgifterna.

Det här gäller för bilder

När det gäller bilder är reglerna desamma, utom att det inte går att citera förstås. Man får kopiera eller ladda hem en bild för eget personligt bruk, men inte om bilden ska visas för många, tryckas eller kopieras. Vill man trycka eller sprida en bild, så måste man kontakta fotografen eller bildbyrån och fråga om lov. Oftast vill de då ha ekonomisk ersättning för att man använder bilden.

Det här gäller för internet

Allt material - texter, bilder och teckningar - som publiceras på en webbplats är också skyddat av lagen om upphovsrätt. Det innebär att man inte får trycka, sprida, kopiera, sälja eller överföra materialet utan att ha tillåtelse från personen som har skrivit texten eller tagit bilderna. Om man bryter mot lagen kan man få ett strängt straff som böter eller fängelse i upp till två år.

Många tror att det är okej att "låna" texter och bilder och lägga upp på sin egen webbplats eller använda i en skoltidning eller i ett temaarbete. Men det får man inte. Däremot är det tillåtet att använda materialet för eget bruk, det vill säga för att läsa och lära sig, att referera till det eller liknande.

För att få tillstånd att använda materialet bör man kontakta fotografen, författaren, förlaget, tidningen eller bildbyrån, beroende på vem som står för upphovsrätten. Ofta är det lätt att hitta den som har upphovsrätten till materialet på nätet, och därför är det snabbt gjort att mejla och fråga om man får använda materialet.

När man har fått tillstånd att använda materialet från en webbplats, ska man komma ihåg att ange vem som har upphovsrätten och se till att materialet återges korrekt och i ett sammanhang som inte uppfattas som kränkande.

Källa:Mediekompass